

Landenbeleidsnota International

An Huts, unit hoofd International Policy

Elise Konings, Stafmedewerker Internationaal Beleid

Bart De Moor, vice-rector Internationaal Beleid

november 2011

1. De Strategische Nota Internationaal Beleid, die werd goedgekeurd op GEBU, Academische Raad en Raad van Bestuur van de K.U.Leuven in het voorjaar van 2010, vermeldt onder actielijn VI: "Netwerken van en voor internationalisering" als prioritair aandachtspunt. Volgende actiepunten worden daarbij opgesomd: Betere valorisatie van netwerken; Buitenlandse Chapters van Alumni als CRM-tool; Demarcatiecriteria, bundeling en monitoring voor bilaterale akkoorden, inclusief een landenbeleid.

Deze Landennota sluit aan bij het eerste en derde actiepunt en bepaalt de deeldoelstellingen ervan. Het tweede actiepunt komt aan bod in de strategische nota rond het Alumni-beleid.

2. Het landenbeleid dat we in deze nota voorstellen, vertrekt vanuit verschillende vaststellingen:

2.1. Rond bepaalde landen is er heel wat **kritische massa** voor onderwijs, onderzoek en dienstverlening, zowel **binnen de universiteit** in Leuven, als **bij de universiteiten in het desbetreffende land**. De identificatie van deze kritische massa - over de grenzen van onderwijs- en onderzoeksprogramma's heen, over de grenzen van departementen, faculteiten en groepen heen, kan belangrijke synergieën creëren.

2.2. In de universiteit is rond bepaalde landen heel wat **expertise** aanwezig, bij onze professoren, bij onze onderzoekers, niet in het minst deze die afkomstig zijn van het land zelf, en bij onze diensten. Het **expliciteren en ter beschikking** stellen van deze expertise aan personen die niet bekend zijn met het land in kwestie, het verder **continueren van contacten** en **uitbouwen van de netwerken** en het **verdiepen van de opportuniteiten** tot samenwerking en uitwisseling, zijn belangrijke uitdagingen.

2.3. Het leidt geen twijfel dat de impact van onze internationaliseringsstrategie maximaal is, wanneer ze **rekening houdt met de specificiteiten van elk land** apart. Zo bijvoorbeeld verschilt het onderwijs- en onderzoekssysteem in elk land, verschillen de financieringssystemen voor uitgaande mobiliteit, zijn er specifieke topics of onderzoeksspeerpunten per land, zijn er peculiariteiten waarmee best rekening wordt gehouden e.d.

3. Uitgangspunt is dat we, voor bepaalde landen, de beschikbare ervaringen en expertise van alle medewerkers groeperen in zogenaamde **landenexpertisegroepen**. Dergelijke groep is samengesteld uit professoren, onderzoekers, medewerkers uit de diensten, die in min of meerder mate vertrouwd zijn met het land in kwestie. De belangrijkste doelstelling van een landenexpertisegroep is niet alleen **informatie-doorstroming**, maar ook het **collecteren van ervaringen en opportuniteiten** m.b.t. het land in kwestie, op het gebied van onderwijs, onderzoek, dienstverlening, zeer praktisch **georiënteerd naar financiering, recruitering van talent, beste praktijken, credential evaluation, met name ook voor wat betreft de top-universiteiten en kennisinstellingen** enz...

4. De samenstelling van een landenexpertisegroep zal niet alleen beperkt blijven tot medewerkers van de universiteit, maar er kan ook een beroep gedaan worden op vertegenwoordigers van **bedrijven** actief in het land, **ngo's**, **middenveldorganisaties**, **bilaterale Kamers van Koophandel**, **diplomatieke kanalen** (buitenlandse zaken, ambassades, consulaten in het kader van de zogenaamde academische diplomatie), **alumni** (komende uit onze alumni-chapters in wereldsteden, cfr. de alumni-nota), enz...

4.1. Vestigingen van Belgische bedrijven in het betrokken land, lokale bedrijven of multinationals kunnen een rol spelen in de **financiering van inkomende studenten**. Een mogelijke optie zou zijn dat de student - na selectie - een beurs ontvangt om aan de K.U.Leuven te studeren, stage en/of een eindwerk kan doen in het bedrijf in Vlaanderen en naderhand in een buitenlandse vestiging tewerkgesteld wordt. De K.U.Leuven ontvangt de meest beloftevolle studenten uit het land in kwestie, de student krijgt een kwaliteitsvolle opleiding en werkzekerheid en het bedrijf kan de meest kwaliteitsvolle studenten aanwerven. Daarnaast kunnen deze bedrijven ook **stageplaatsen** aanbieden aan studenten uit Leuven. Tenslotte kunnen bedrijven ook hun lokale kennis en **expertise** ter beschikking stellen om contacten te leggen met de juiste universiteiten of faculteiten in het buitenland.

4.2. In bepaalde landen zijn ngo's actief die specifiek werken rond **onderwijsgerelateerde materies**. Met hen kunnen samenwerkingsprojecten worden opgestart, waarbij vb. kwaliteitsvolle studenten de kans zouden krijgen om in Leuven te studeren. Uitgaande studenten zouden bovendien een **stage** kunnen doen bij de ngo. Net als bedrijven, beschikken ook ngo's over een grote lokale **expertise** die inzetbaar is voor het leggen van de juiste contacten.

4.3. Lokale alumni - zowel expats als autochtonen - hebben een sleutelrol te vervullen. Zij kunnen actief meehelpen aan het **proces van branding** en hun ervaringen uit de K.U.Leuven op een originele manier delen met de lokale beloftevolle studenten. Alumni kunnen, samen met de faculteiten waar ze zijn afgestudeerd, ook een rol vervullen in het **selectieproces** ter plaatse, zodat de kwaliteit van inkomende mobiliteit steeds gegarandeerd blijft.

4.4. In haar landenbeleid heeft de K.U.Leuven aandacht voor het recente initiatief "**Actieplan Academische Diplomatie**" van het departement Internationaal Vlaanderen, waarvan het charter voor de K.U.Leuven werd ondertekend door de vice-rector en de minister-president. Door gericht in te spelen op initiatieven vanuit de Vlaamse overheid kan de reputatie van de universiteit sterk vergroot worden. We denken hierbij aan deelname aan missies van de minister-president, medewerking aan Flanders Knowledge Area, interactie met expats, enz.

De Belgische ambassade en/of Vlaamse vertegenwoordiging in de betrokken landen kunnen daarnaast zeker een rol vervullen in het promoten van de kwaliteit van het Leuvense onderwijs en het **brandingproces** mee vorm geven. Een tweede functie van de ambassade of Vlaamse vertegenwoordiging zou het aanbieden van **stageplaatsen** voor uitgaande studenten uit Leuven kunnen zijn. De ambassade van het betrokken land in België kan eveneens een belangrijke functie vervullen, o.a. in het leveren van informatie rond het onderwijssysteem, de financieringskanalen voor lokale studenten, een rechtstreekse link met het lokale ministerie van onderwijs enz...

5. De landenexpertisegroepen **valoriseren de impliciete kennis over een bepaald land** dat aan de K.U.Leuven beschikbaar is door ze te expliciteren. Via de leden wordt deze kennis in kaart gebracht en in de mate van het mogelijke permanent up to date gehouden, op de eerste plaats in de schoot van het International Office, via websites per land die via het intranet consulteerbaar zijn voor alle medewerkers.

Belangrijk is dat door de samenstelling van een landenexpertisegroep **een voldoende groot draagvlak** ontstaat waar bottom-up ideeën, suggesties en verwezenlijkingen, akkoorden en uitwisselingen kunnen versterkt worden via top-down initiatieven (aanboren van nieuwe financieringsbronnen, consolideren en uitbreiden van bestaande netwerken, enz....).

Promotoren van projecten op het gebied van onderwijs, onderzoek en kennisontwikkeling/-valorisatie kunnen gebruik maken van deze informatie bij de keuze van partners, netwerken en eventuele overheidssteun. Permanente Onderwijscommissies, departementsraden, facultaire besturen, doctoral schools kunnen aan de hand van deze informatie hun strategisch beleid op deze gebieden sturen. Op institutioneel niveau kan de K.U.Leuven de informatie aanwenden voor landelijke of regionale contacten en het beleid dat zij specifiek voor sommige landen in de toekomst zal ontwikkelen.

6. De meerwaarde voor alle stakeholders zit voornamelijk in de **schaalvoordelen** die verbonden zijn aan een multidisciplinaire en multistakeholder-aanpak. Aangezien de expertisegroepen uit vertegenwoordigers van verschillende faculteiten bestaan en meerdere, ook externe, stakeholders betreft, kunnen nieuwe samenwerkingsverbanden makkelijker gestimuleerd worden en ingevoegd worden in een reeds bestaand netwerk van universiteiten en faculteiten, maar ook van bedrijven, ngo's enz...

7. Opportuniteiten tot samenwerkingsverbanden met bepaalde partners in de desbetreffende landen kunnen geïdentificeerd worden binnen de drie kernfuncties van de universiteit, in onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening. De expertisegroepen hebben als **opdracht**:

7.1. Het **identificeren van potentiële samenwerkingsverbanden** in land in kwestie, met name ook identificeren wat kwalitatief de 'beste' instellingen zijn in het land, en de redenen waarom samenwerking een opportuniteit biedt.

7.2. **Het detecteren van opportuniteiten voor financiering**; Zo bijvoorbeeld hebben heel wat landen eigen financieringskanalen voor uitgaande mobiliteit (inkomende mobiliteit voor ons) op het gebied van onderwijs en onderzoek, maar heeft ook elk land zijn specifieke aanpak hiervan (grootte van de beursbedragen, noodzaak voor cofinanciering, taal-issues, afstemming van diploma's, kwaliteitsselectiemechanismen, enz...);

7.3. De **uitbouw van een operationeel netwerk** in het land in kwestie: dit kan bestaan uit een lokale vertegenwoordiger van de universiteit in het land (cfr. nu al het geval in China), diplomatieke en consulaire medewerkers, medewerkers en/of alumni van een bedrijf, key-vertegenwoordigers van alumni-chapters, enz...; International Office engageert zich tot het in kaart brengen van dit netwerk, en nauwe samenwerking met het centrale Alumni Office.

7.4. De uitbouw van geografische bruggenhoofden van waaruit in het desbetreffende land kan gewerkt worden.

7.5. De identificatie, continuering en uitbreiding van een **intern expertisenetwerk** van medewerkers - Vlaamse en buitenlandse - van deze universiteit m.b.t. het desbetreffende land;

7.6. Het **incentiveren van bottom-up initiatieven** binnen de universiteit die daartoe een beroep kunnen doen op de landenexpertisegroep van het land, indien deze bestaat;

7.7. Het bepalen van de **complementariteit van het landenbeleid** in de Vlaamse context (met welke landen werken andere Vlaamse universiteiten/ VLIR UOS/ BTC samen?);

7.8. Het **formuleren van beleidsadviezen** in verband met mogelijke samenwerkingstrajecten, of voor specifieke problemen die zich stellen (bvb. in de context van de arbitragecommissie voor risicobestemmingen);

8. Jaarlijks zal de werking van elke landenexpertisegroep geëvalueerd worden, met een mogelijke discontinuering tot gevolg wanneer wordt vastgesteld dat de opportuniteiten tanend dan wel afwezig zijn.

9. Voor de oprichting van een landenexpertisegroep voor een bepaald land, neemt de vice-rector verantwoordelijk voor het internationaal beleid, het initiatief, nadat hij/zij hierover eerst een interne en externe consultatie heeft gedaan om de opportuniteit van de oprichting ervan in te schatten.

In die optiek werd al het initiatief genomen voor de oprichting van volgende landenexpertisegroepen:

9.1. China: omwille van de grote aantallen Chinese studenten en onderzoekers, de reeds bestaande institutionele samenwerkingsverbanden met een 10-tal universiteiten in China, waaronder Tsinghua met het Tsinghua-fonds, de talrijke opportuniteiten op het gebied van onderwijs en onderzoek, de belangstelling voor China als belangrijkste wereld-groei-pool vanwege verschillende tientallen professoren en onderzoekers uit quasi alle disciplines van onze universiteit, het lopende PhD prescreening piloot experiment.

9.2. India: Niettegenstaande het feit dat een eerste verkenningssmissie naar India van onze universiteit van enkele jaren geleden niet veel tastbaars heeft opgeleverd, is India toch een zeer interessant land, omwille van de kwaliteit van het onderwijs met toegang tot goed opgeleide kandidaat onderzoekers, de ontwikkeling van bepaalde technologische speerpunten waarop India zich manifesteert, het feit dat heel wat Indische bedrijven uitgroeien tot wereldspelers met ook (verworven) Belgische vestigingen, maar ook de opportuniteiten tot valorisatie van het onderzoek in het kader van ontwikkelingssamenwerking (hoewel India niet op de Belgische lijst van ontwikkelingslanden figureert).

9.3. Brazilië: Ook dit derde BRIC land biedt onaangeboorde opportuniteiten voor verschillende onderzoeksdomeinen, met o.a. zeer grote investeringen in O&O, meer bepaald ook het recent grootschalig initiatief "science without borders" voor mobiliteitsbeurzen voor onderwijs en onderzoek. Reeds verschillende onderzoeksgroepen hebben nu al onderzoeksactiviteiten in en met Braziliaanse kennisinstellingen, waarvan sommige geïncentiveerd zijn door het bestaande Latin-America-fonds.

9.4. Vietnam: Dit land is één van de 'emerging' ontwikkelingslanden, waar o.a. de vraag naar ondersteuning inzake wetenschap en technologie zeer groot is. In het recente verleden hebben we hier ook met VLIR-UOS middelen een institutionele samenwerking uitgebouwd met verschillende universiteiten (Hanoi Institute for Science and Technology, Can Tho, enz...). Het risico bestaat dat de bestaande netwerken verdwijnen nu deze institutionele samenwerking ten einde loopt. Anderzijds zal VLIR-UOS actief blijven in Vietnam, en heeft het land ook eigen financiering op stapel staan voor mobiliteitsuitwisseling van PhD studenten.

9.5. Ethiopië: Gelijkaardig profiel als Vietnam als 'emergent' ontwikkelingsland, waar ook de overheid enorm investeert in onderwijs, wetenschap en technologie, en waar onze universiteit samenwerkt met maar liefst 5 universiteiten, waarbij nog voor volgend jaar 16 doctoraten zullen worden opgeleverd. Ethiopië is van alle ontwikkelingslanden waarmee wordt samengewerkt, het land waarin de K.U.Leuven het meeste middelen en menskracht heeft geïnvesteerd de laatste tien

jaar. Verschillende onderzoeksgroepen van onze universiteit hebben op elk moment verschillende Ethiopische onderzoekers in dienst. Op 10 jaar tijd (2005-2015) mag men spreken van meer dan 60 doctoraten, gefinancierd met eigen en diverse externe middelen. De twaalfjarige institutionele samenwerking met Mekelle University, nu gefinancierd door VLIR-UOS, is twee jaar voor einddatum, geschikt moment dus om na te denken over consolidering en continuering van de samenwerkingsverbanden. Eerste ideeën gaan in de richting van geneeskunde (stageplaatsen voor verplegers en doctors in spe), opleidingen en ondersteuning op het gebied van technologie transfer, recruterende van goede kandidaat PhD studenten in wetenschap en technologie. Voor deze landenexpertisegroep moet nog een oproep uitgestuurd worden.

9.6. Duitsland: In het kader van het K.U.Leuven Duitslandjaar 2012 zullen een twintigtal activiteiten georganiseerd worden, gecoördineerd door K.U.Leuven, in nauwe samenwerking met de verschillende centrale diensten, faculteiten en departementen. Hiertoe wordt ook een stuurgroep opgericht.

10. Naar de toekomst toe valt het niet uit te sluiten dat onder 'land' ook een hele regio en/of continent kan worden verstaan. Zo bvb. zou men op termijn een landenexpertisegroep rond Brazilië kunnen uitbreiden tot de buurlanden ervan. Of men zou een Midden-Amerika expertisegroep kunnen oprichten indien er zich in deze regio klaarblijkelijk voldoende opportuniteiten aandienen.

11. Op regelmatige basis **rapporteert** het International Office over de evolutie van het landenbeleid, over nieuwe samenwerkingsverbanden, nieuwe prioritaire partners, vormen van samenwerking enz.... en wordt er gecommuniceerd via de bestaande interne kanalen van Campuskrant, e-newsletter, Dagkrant, Newsflash op website IO. Daarnaast heeft elke expertisegroep op het K.U.Leuven-intranet een aparte **webpagina** die aanklikbaar wordt op de website van het IO. Het zal om een "lichte webpagina gaan, met basisinformatie: interessante gegevens over het hoger onderwijs, ervaringen van K.U.Leuven-medewerkers, gegevens over het bruggenhoofd, de ambassade in België en de Belgische ambassade in de betrokken landen, interessante bedrijven, calls voor samenwerking met de betrokken landen enz.

China

Bruyninckx Hans (Soc); De Beule Filip; Degrande Geert (FIR); Degryse Patrick (BIW) ; Dehaen Wim (Wet); Devroe Wouter (Rechten) ; Diaz Martinez Claudia (FIR); Dillen Franki (Wet); Froyen Ludo (FIR) ; Gielen Georges (FIR) ; Glorieux Christ (Wet); Hendrickx Bart (IO); Huylebroeck Danny (VIB) ; Keppens Rony (Wet) ; Leman Johan (Soc) ; Leus Roel (FEB) ; Luyten Walter (Gen) ; Martens Johan (BIW) ; Moelans Nele (FIR); Moens Marie-Francine (FIR) ; Moshchalkov Victor (Wet) ; Ni Yicheng (Gen) ; Nies Eric (Wet) ; Pacolet Jozef (Soc) ; Pang Ching Lin (Soc) ; Poesen Jean (BIW) ; Schoofs Liliane (Wet) ; Schuit Frans (Gen) ; Smet Mario (Wet) ; Standaert Nicolas (Lett) ; Swennen Rudy (BIW) ; Swinnen Jo (FEB) ; Temst Kristiaan (Wet) ; Van Assche Ari (FEB); Van Damme Jan (PPW) ; Van der Bruggen Bart (FIR); Van der Eycken Erik (Wet) ; Van Hoeymissen Sara (Lett) ; Van Riel Gerd (HIW) ; Vanthienen Jan (FEB) ; Vantomme André (Wet) ; Veugelers Reinhilde (FEB) ; Wouters Jan (Rechten).

Vietnam

Bruyninckx Hans (Soc) ; De Baerdemaeker Josse (BIW) ; Dehaen Wim (Wet) ; Driesen Johan (FIR) ; Duflou Joost (FIR) ; Goddeeris Bruno (BIW) ; Govers Gerard (Wet) ; Hendrickx Bart (IO) ; Hendrickx Marc (BIW) ; Masschelein Jan (PPW) ; Merckx Roel (BIW) ; Merrigan Terrence (THEO) ; Moens Marie-Francine (FIR) ; Neyts Johan (BMW) ; Nguyen Tuan Anh (FIR) ; Poesen Jean (BIW) ; Rogiers Jos (Wet) ; Shannon Kelly (FIR) ; Swennen Rudy (BIW) ; Van der Bruggen Bart (FIR) ; Vander Sloten Jos (FIR) ; Vanderleyden Jos (BIW) ; Verpoest Ignace (FIR) ; Volckaert Filip (Wet) ; Wildemeers Danny (PPW) ; Wyseure Guido (BIW).

India

Adriaenssens Peter (BMW) ; Belmans Ronnie (FIR) ; Blanpain Bart (FIR) ; Brendonck Luc (Wet) ; Broeckaert Bert (THEO) ; Catthoor Francky (FIR) ; Corveleyn Jozef (PPW) ; De Clercq Erik (BMW) ; De Meester Luc (Wet) ; Dhaeseleer William (FIR) ; Gielen Joris (THEO) ; Glorieux Christ (Wet) ; Goddeeris Idesbald (Lett) ; Goossens Marcel (Wet) ; Hendrickx Bart (IO) ; Konings Joep (FEB) ; Mommaerts Lieve (FEB) ; Muys Bart (BIW) ; Nguyen Minh (Wet) ; Proost Stef (FEB) ; Sercu Piet (FEB) ; Sintubin Manuel (BIW) ; Storms Gerrit (PPW) ; Swennen Rony (BIW) ; Temst Kristiaan (Wet) ; Van Assche Walter (Wet) ; Van der Eycken Erik (Wet) ; Van Dijck Patrick (VIB) ; Van Gool Luc (FIR) ; Van Humbeeck Jan (FIR) ; Van Lipzig Nicole (BIW) ; Van Riel Gerd (HIW) ; Van Rompaey Anton ; Vandeplas Anneleen (FEB) ; Vanderleyden Jos (BIW) ; Vandevelde Antoon (HIW) ; Vantomme André (Wet) ; Verlinden Bert (FIR) ; Wollants Patrick (FIR) ; Wouters Jan (Rechten).

Brazilië

Berckmans Daniel (BIW) ; Creemers John (Gen) ; Decuypere Eddy (BIW) ; Desmet Wim (FIR) ; DHooghe Thomas (Gen) ; Gielen Georges (FIR) ; Hendrickx Bart (IO) ; Huybrechts Roger (Wet) ; Jacobs Reinhilde (BMW) ; Mathieu Chantal (BMW) ; Moshchalkov Victor (Wet) ; Neyens Gerda (Wet) ; Pescarmona Paolo (BIW) ; Pierloot Kristin (Wet) ; Ramon Jan (FIR) ; Sas Paul (FIR) ; Stallaert Christiane (Soc) ; Toorman Erik (FIR) ; Swennen Rony (BIW) ; Swennen Rudy (BIW) ; Thevelein Johan (VIB) ; Tytgat Jan (Farm) ; Van Assche Walter (Wet) ; Van der Eycken Erik (Wet) ; Van Gerven Tom (FIR) ; Van Petegem Wim (DOWB) ; Van Proeyen Toine (Wet) ; Vandamme Annemie (Gen).

Duitsland

Bormans Guy (BMW) ; Buekers Mart (Cultuur) ; Degryse Patrick (Wet) ; De Smyter Nicole (Leuven Inc); Diehl Moritz (FIR) ; Draye Luk (Lett) ; Eggermont Jan (Gen) ; Emmerich Jens (BIW) ; Feyaerts Kurt (Lett) ; Froyen Ludo (FIR) ; Hendrickx Bart (IO) ; Heying Ruth (Gen) ; Himmelreich Uwe (Gen) ; Langer Arnim (Soc) ; Raeymaekers Jan (DOWB) ; Schöffski Patrick (Gen) ; Steel Carlos (HIW) ; Stuyckens Geert (Lett) ; Van Petegem Wim (DOWB) ; Moscovici Michael (Amb); Motmans Jannes (LOKO); Radermacher Henrike (Amb).